

Riktlinjer för hantering av resultatreserv (RER) och resultatutjämningsreserv (RUR)

Antagen av kommunfullmäktige, 2020-12-10, § 157

Reviderat senast 202x-xx-xx, § xx

Inledning

Tillgängliga resurser ska användas effektivt och ändamålsenligt i all offentlig verksamhet vilket definieras som god ekonomisk hushållning i kommunallagens 11 kap. 1§. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen. Om kommunen har en resultatreserv eller en resultatutjämningsreserv ska riktlinjer finnas även för dessa.

I riktlinjerna regleras möjligheten att tillföra eller ianspråkta resurser ur resultatreserven och att ianspråkta resurser ur resultatutjämningsreserven vilket normalt sker i samband med beslut om budget eller årsredovisning.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Om kommunen har en resultatutjämningsreserv och/eller en resultatreserv ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av dessa. Hylte kommuns styrmodell redogör kommunens definition av god ekonomisk hushållning. Bedömningen om kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning görs i årsredovisningen.

Ett minimikrav på kommuners ekonomi anges i kommunallagen och det är det så kallade balanskravet. Balanskravet innebär att intäkterna ska vara lika stora som kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt bör det kompenseras med motsvarande överskott inom tre år. Fullmäktige får besluta att inte reglera ett negativt balanskravsresultat om det finns synnerliga skäl.

Balanskravet

Budgeten i kommuner ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna, kravet regleras i 11 kap. i kommunallagen. Om kostnaderna för ett verksamhetsår trots detta överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det egna kapitalet i balansräkningen återställas under de tre närmast efterföljande åren. Kommunallagen ger dock en möjlighet att underbalansera budgeten om det föreligger synnerliga skäl. Avvikelser från kravet att återställa det egna kapitalet ska då vara mycket väl motiverat. För att kunna åberopa synnerliga skäl krävs, i enlighet med förarbeten till kommunallagen, en mycket stark finansiell ställning (stort eget kapital) eller att de kostnader som åberopas är engångskostnader som medför lägre framtida drifts- och avskrivningskostnader.

Resultatreserv

Möjligheten för kommuner att reservera medel till en resultatutjämningsreserv (RUR) ersätts från och med räkenskapsår 2024 av en möjlighet att reservera medel till en resultatreserv (RER). Den huvudsakliga skillnaden mellan RUR och RER är att den senare kan nyttjas mer flexibelt och är inte lika knuten till konjunkturläget.

Syftet med en RER är att främja en effektiv ekonomistyrning. En RER ger kommuner större möjligheter att planera sparandet vilket kan ge förutsättningar för ett ökat fokus på långsiktiga mål jämfört med tidigare lagstiftning med starkt fokus på ett kalenderår i taget. En RER ger kommunen möjlighet att bygga upp en reserv från genererade överskott som kan användas senare år när särskilda omständigheter finns.

Tillföra medel till resultatreserven

Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

En RER får uppgå till högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Ianspråkta medel från resultatreserven

Fullmäktige beslutar om disponering av RER i samband med årsredovisningen. Medel som ianspråkts från RER ska redovisas i balanskravsutredningen och balansräkningen. Vidare ska det av förvaltningsberättelsen tydligt framgå till vad och varför medlen har använts. Medel som ianspråkts kan maximalt uppgå till en nivå som leder till att balanskravsresultatet blir noll.

Disponering av RER kan ske för att hantera tillfälliga (planerade eller oförutsedda) kostnadsökningar eller intäktsbortfall något enskilt år så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning. Disponering av RER får således inte hämma åtgärder som är viktiga för att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. Dessa omständigheter kan exempelvis vara en tillfälligt svag utveckling av skatteunderlaget, omstrukturering av verksamhet eller andra tillfälliga kostnadsökningar eller inkomstbortfall.

Fullmäktige kan genom ianspråktagande av resurser från RER, redan i samband med budget för en kommande period, välja att budgetera ett underskott om det kan anses väl motiverat. Ianspråktagandets storlek, samt att denna ryms inom reservens totala storlek samt till vad och varför det anses motiverat ska framgå mycket tydligt av beslutshandlingen. Ianspråktagandet kan aldrig vara större än att planerat balanskravsresultat blir noll. Beslut om disponering fastställs i samband med årsredovisningen

Resultatutjämningsreserv

Från 2013 har kommuner haft möjlighet att reservera medel till en RUR för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Den första januari 2024 ersattes RUR med en RER. Sista räkenskapsår med möjlighet att avsätta medel till en RUR var 2023. Under en övergångsperiod om 10 år, fram till och med räkenskapsår 2033, är det fortsatt möjligt att disponera medel från RUR. Kommunallagen fastställer att medel från RUR får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Någon närmare precisering än så görs inte i lagen.

Syftet med utjämningen är att ge kommuner en möjlighet att undvika tillfälliga neddragningar under en konjunkturcykel. Åtgärder bör dock vidtas för att anpassa verksamheten om förändringarna bedöms pågå under en längre period. Disponering av RUR får således inte hämma åtgärder som är viktiga för att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt.

Ianspråkta medel från resultatutjämningsreserven

En RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna. Fullmäktige beslutar om disponering av RUR i samband med årsredovisningen. Medel som ianspråkts från RUR ska redovisas i balanskravsutredningen och balansräkningen. Vidare ska det av förvaltningsberättelsen tydligt framgå till vad och varför medlen har använts. Medel som ianspråkts kan maximalt uppgå till en nivå som leder till att balanskravsresultatet blir noll.

Hylte kommuns tillämpning innebär att:

- Hylte kommuns RUR ska kunna användas i anslutning till befarad eller konstaterad lågkonjunktur eller om det uppstår svårigheter att uppfylla balanskravet på ett ansvarsfullt sätt. Därmed ges möjlighet att utjämna hastiga förändringar i de ekonomiska förutsättningarna mellan åren.
- Medel ur RUR får användas för åtgärder som på längre sikt sänker kommunens kostnader vilka förbättrar möjligheten för Hylte kommun att uppnå god ekonomisk hushållning

Fullmäktige kan genom ianspråktagande av resurser från RUR, redan i samband med budget för en kommande period, välja att budgetera ett underskott om det kan anses väl motiverat. Ianspråktagandets storlek, samt att denna ryms inom reservens totala storlek samt till vad och varför det anses motiverat ska framgå mycket tydligt av beslutshandlingen. Ianspråktagandet kan aldrig vara större än att planerat balanskravsresultat blir noll. Beslut om disponering fastställs i samband med årsredovisningen.